

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

21. Improborum esse seipsos excusare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

CAPVT XXI.

Improborum esse seipsos excusare.

Verè admodum scripsit B. Hieronymus; *Omnes homines, vitij nostris fauimus; epist. 147.*
 ac nescio an aliud vllum, penitiùs inolitum vitium nobis inhaerit: etenim
 cùm natura nostri peramantes simus, id omne quod fœdum, probrosum, & de-
 decoris est plenum, aut à nobis quantum datur amouemus, aut certè maculam
 quantum licuerit, eluimus, dissimulamur, obregimus: quo fit, vt, cùm eorūq; de-
 mētire nemo soleat, vt probrosa non putet quæ cum peccato, vel stoliditate, vel
 imprudentia sunt coniuncta, fermè imprudentiæ ac peccati à se suspiciōne tan-
 to sollicitiùs amoliat, quisque, quo clariùs id à se perpetrari non debuisse per-
 uiderit. Hoc facit stolidus & letalis pudor, quo non tam peccatorem esse, quàm
 videri pudet: atqui, vt verissimè D. Chrysostomus, erubescendum fuerat quan- *to. 5. orat.*
 do peccabatur, non quando nos pœnitet; sed cōtra quàm debuit, diabolus pec- *3. de pœnit.*
 cato audaciam, pœnitentiæ affingit verecundiam, facitq; vt malum tanto altiùs
 penetrer, quo testiùs ne erumpere possit cauet. Grande quidem, attamen vt
 D. Gregorius Magnus loquitur, *vsitatum humani generis vitium est, latendo peccatum* *1. 22. Mor.*
committere, & commissum negando abscondere, & conuictum defendendo multiplicare. Ex *c. 9. seu 13.*
illo quippe lapsu primi hominis, hæc augmenta nequitia ducimus, ex quo ipsam radicem traxi-
mus culpa. Cùm enim legem sibi positam primus hominum parens temerare esset
 ausus, confestimq; audaciæ pœnas, rebellionis carnalis exprobrante, sensisset; ad-
 ueniēte omnium inspectore Domino, erubuit, fugit, latuit, nisi potiùs, latere vo-
 luit, at non potuit: eumq; admissi facinoris argueretur, tenuit quod semel cœpe-
 rat, sui defendendi, & à se culpam amolendi institutum. quidem? *Mulier, in-*
quit, quam dedisti mihi sociam, ipsa dedit mihi delicto, & comedi. Sed & ipsa illa mu-
 lier, quasi eodem docta ludo, itidem à se culpam amouere, vel minuere saltem in
 alium traiciendo nititur, *Serpens decepit me, & comedi,* inquit. *ô vanas & noxias*
nimiùm tergiuersationes! vt quid excusationes textis in peccatis, nec videtis cur
interroget, cur vrgeat vos Dominus? interimque serpētem non interrogare, sed
damnare solum voluerit? Mitigat iudicem pudor reorum, excitat pertinacia denegan- *Amb. 1. 2.*
tium: deprehensam culpam qui tuetur, quid aliud quàm veteri nouam adiun- *de Cain c. 9.*
git? ita Adam, ita Eua nouo se excusationis crimine obstrinxerunt, & in Deum
ipsum peccati sui parrem obliquè retorquere conati sunt. Ille enim, Mulier, in-
quit, quam dedisti; hæc, Serpens quem creasti, ipse me seduxit: quasi vno ore
dicerent, Præceptum posuisti, & eius violandi iramenta præbuiti: cur tanto-
pere id fecisse damnemur, cuius efficiendi, per res eas quas tu ipse dedisti,
nobis est & facultas & voluntas oblata? id perpetrasse si peccatum est, de-
buitne

buitne ad id perpetrandum, ad moueri illecebra? Ecce quam pertinaciter peccatum peccato cumularunt; nos verò exinde superbissimorum parentum superior soboles, eandem ad vitia integenda, & mendacibus inuolucris obtexenda, procliuatatem hausimus: indeque id nobis mali accedit, vt tanto tardius & difficilius corrigamur, quanto ægius ad agnoscenda & fatenda mala nostra perducimur.

Primus enim ad sanandos animi morbos, maximeque necessarius gradus est, velle sanari: id autem velle non potest, qui prauo errore deceptus, morbos suos ipsammet, in d summam & solam, putat sanitatem. Quapropter capitalis humani generis hostis Satan, vel maxime nititur, ne mali nostri grauitatem agnoscamus, vt cæcata mentis acie, numquam ad iustitiæ splendorem conuertere liber oculos. Itaque & Samsoni, animo scilicet Solis instar virtute radianti, in suam potestatem redacto Philistæi, hoc est cinere peccatorumque tenebris conspersi, oculos effoderunt; & rex ille Babylonius perturbationem confuisionemque sonans, visionis pacis siue Hierosolymorum euerfor, sacrificiorum, sacri que templi impius erator, Sedeciam, hoc est iustum Domini, at longa iam obsidione superatum victumque, ad se iussit adduci, & in Reblatha, quæ rixam significat, excæcari. vbi enim melius? nec enim pax iuuijs, aut in impietate cæcis esse potest, propheta teste.

*Id hebraice sonant
hæc verba.*

Iob 41.

Hanc ipsam improbitatis vim atque naturam, non subtilius quam verius expressam tradit Magnus Gregorius, his de Leuiathan verbis, *Corpus illius quasi scuta fusilia, compactum squamis se prementibus: vna vni coniungitur, & ne spiraculum quidem incedis per eas. Vna alteri adhærebunt, & tenentes se nequaquam separabuntur.* Sed & facile in eundem conspirant sensum, quæ proximè præcedunt: *Quis reuelabit faciem indumenti eius, & in medium oris eius quis intrabit? Portas vultus eius quis aperiet: per gyrus dentium eius formido.* quæ singula satis denotant, quam ægrè, ad latentis iniquitatis refectionem, perueniri queat. Quare aptissime dicitur, *Corpus illius quasi scuta fusilia*, quia omnes iniqui, ne ad se, corripitiuum verba, quasi iacula perueniant, eorumque deprehensa nudetur iniquitas, defensionum & variarum excusationum scuta obijciunt, multipliciter tergiversatione vtuntur, ramque sinuosè oblectris excusationum gyris facta sua inuoluunt, vt neque satis peruideri species externa, nec ad interiora penetrare possis. vnde & merito densatum compactumque squamis idem corpus dicitur: quippe squamæ lubricæ sunt, & imperfectè collucet, & non tota videntur, sed latiore & lucidiore sui parte extant, angustiore & obscuriore reconduntur: habentque omnes improbi quiddam in suis actionibus speciosum, quod vltro & affectatè in lucem proferant, quod reprehendentium asperitatem lauore & glabrie sua effugiat, partemque sui probrosiorem oculis suffurantes, id solum proferunt quod aliqua honesti imagine intuentium oculos possit fascinare. Et quoniam id quod defenditur placet, quod autem placet, a voluntate non expellitur, ideo quamdiu peccatum defendimus,

dimus,

dimus, placet, & voluntati adhæret: quare verissimè dicitur, *Nec spiraculum vitæ incedit per eus*, peccatorum excusationes; quomodo enim in eum vita pēntraret, quem mortis amor totum occupat? squamis tegitur; & veritatis volante sagitta penetrari non potest. At verò si potente illa voce feriatur, quæ cedros confringit, desertum concurrit, præparat ceruos; decidunt implexæ squamæ, omni- que simulatione posita, simplex veritatis candor apparet; ideoq; forsan de quodam ab impietate reuocato scriptum legimus, *Ceciderunt quasi squamæ ab oculis eius*: ex eoque tempore, non tantum ab erroribus pristinis excusandis desijt, sed toto corporis animique nisu, sudoribus, laboribus, periculis plurimis, ad extremum vique spiritum, palam priora facta damnauit, & contraria omnia statuere, ipsius etiam vitæ prodigētia, conatus est.

Quamdiu intra viscera residens morbus latet, vires ipso tempore acquirit, & sensim ad vitalia depascenda prorepit: at si deprehensum foras expuleris, continuo redintegrari quod tentatum fuerat, restitui quod ex parte deperditum, atq; ita singula ad suam reparata naturam redire senties. Enimvero id ipsum longe certius in morbis animi accidit, quos deprehendisse, dimidia ex parte sanasse est; accusatos foras prodere, iam expurgare, iam per sanare est. *Sic enim quisque inuenit gratiam apud Deum*, inquit D. Bernard. *si inuentus erit durus iudex in semetipsum*. Vel, vt alter, *ipsa nos apud districtum iudicem, accusatio nostra excusat*. quodque in alium finem protulit Cassianus, hinc maximè quadrat; *Illico vt patefacta fuerit confessio maligna, marcescit*. & — *serpens teterrimus velut è tenebroso ac subterraneo specu, confessionis virtute protractus ad lucem, & traductus quodammodo, & dehonestatus, abscedit*. Et hoc ipsum Serapionis cuiusdam, viri percelebris auctoritate ac exemplo confirmat: Hic enim cum perditu, intempestiuæ furtiuæque edacitati sic assueuisset, vt assuetudinis quodammodo tyrannide oppressus, quamuis gemens, & seipsum miserè lugens, iugum tamen, nec aunderet, nec posset excutere, iamq; immedicabili vitio laborare videretur; accidit vt Abbate Theona multa graui- ter copioseque, de gastrimargiæ vitio, in corona fratrum differente, Serapion conscientia redarguente perterritus, & sibi ea, Deo reuelante, dici putans, vber- tim profusus lacrymis, veniam postularet, & audientibus ceteris, sui ipsius accusator durus, inolitæ consuetudinis omne virus euomeret. Quid verò? sic accusasse, non tam accusasse, quam criminis absoluisse fuit, quod ipsum prodigiosus probauit euentus: quippe mox ad illa verba, obscura & foetida quædam flamma, ab ipso furti conscio & susceptore sinu erupit, cumque aliquamdiu cellam totam odore sulphureo complexerit, euauit: diceres demonem, accusatione sui, victum loco cedere. & re ipsa cessit: nam ex eo tempore, vt eiusdem Serapionis testimonio constat, ad eum est illius diabolicæ tyrannidis dominatio extincta, atque in perpetuum sepulta, vt ne vel sola quidem recordatione, eiusdem vitij cupiditate pulsari se senserit. Credas autem peruelim, hanc esse perpetuam, nec separabilem ab accusatione sui vim,

K k

qua,

Greg. l. 25.

cap. 7.

Collat. 2. c.

10.

Vide Iulius

apud Cass.

qua, si ex animo vsurpetur, mirè tentationum & viciositatum omnium robur eliditur.

C A P V T XXII.

Quibus in rebus nos ipsos accusare oporteat.

VTinam tam esset huius questionis vsus, quàm expedita responsio! verè etenim in rebus omnibus nos ipsos accusare, & possumus, & consultum est, & si non semper ore, at semper corde versare illud Prophetæ, *Peccatum meum contra me est semper*: contra me, id est è regione, & ex aduerso positum, ita ut quocumque me verterò, illius tamen molestissimam imaginem oculis incurstantem videam semper; vigilantì adstat, dormientem infestat, domi, foris, agèri, cessantì, vltò sese ingerit. quemadmodum enim illa quæ coloribus plurimum exstantibus expicta, & ad molestiam vel terrorem composita sunt, si propiùs ad oculos admota perseverant, non possunt, quin eos ad sui contuitum vehementer alliciant, aut etiam totos in se detineant: ita qui suorum peccatorum, seu indulta cicatrice obductorum, seu vigente vulnere adhuc sanguinantium, scèditatem probè peruiderit, qui suam ipsius vilitatem, multiplicem ad mala plurima pronitatem, lapsus frequentissimos, honorum omnium egestatem, ingratissimum ad immensa beneficia diuina animum, perpetuam denique, & à natura congenitam, ad mala omnia prolapsionem, atque à melioribus auersionem, in se tantopere vigere deprehenderit, potestne malorum tam crudeliter infestantium obliuisci: tantæ miseriæ fontem, tantarum spurcitiarum fontinam, circumferre se, imò esse se perspiciens, potestne à sui detestatione cessare? potestne, aliquando non dicere, *Peccatum meum contra me est semper*? Potestne vllis adulationum, vel amore deceptorum laudibus, potestne rerum è voto succedentium, aut prudenter, & ex virtute gestarum frequentatis euentis, à sui accusatione perpetuanda retardari.

Crediderim equidem, non magis id posse fieri, quàm claudò vel cæco persuaderi possit, aut claudicationem aut cæcitatem esse depositam, quia vel equo vel curru impositi absque tardatione vel offensatione vlla, longius progredi, & celeritùs, quàm valentiores pedites, possint. Qui enim se ipsum ex ijs quæ antè diximus nouerit, quantumnis animaduertat se prudentia valere, eloquentia instructum, auctoritate pollentem, gerendis rebus industrium, ipso etiam Deo perbenigno & perfacili ad iusta sua desideria utentem: attamen longè sibi plurima abesse sentit, verissimeque toto cordis affectu Domino canit, *Imperfectum meum viderunt oculi tui: Tu scis Deus insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita. Exaudi me Domine, quoniam benigna est misericordia tua: secundùm multitudi-*